

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Dominica IV Post Pascha. Vado ad eum, qui misit me. Ioh. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](http://urn.nbn.de/hbz:466:1-51556)

Omnibus in vicem collatis, sic statuendū est denique ex Arist. I. 1. de anima: Quicquid potest causa secunda, nobilior modo potest prima. Etenim nobilior causa nobiliorē semper producit effectum. 3. Hinc euenit contemplatoribus coelestium, quod S. Greg. Hom. de vno Mart. scribit: Si consideremus, quanta sint que promittuntur nobis in celis; vilescunt in animo omnia, quo habentur in terris. 4. Et S. Augustinus serm. de gloria eccl. Tanta est dulcedo coelestis patrie; vt si una gutta in infernum deflueret, totam damnatorum amaritudinem dulcoraret. 5. Hoc cīne spectauerit Epulō Luc. 16.

*c. Ex incō-
prehensiō-
biliate.*

IV. O gaudium, quod est ineffabile, incomprehensibile! Nam Arist. I. de cœlo, & 3. Phys. 2. Metaph. in 4. sent., distin-
47. Nullum finitum potest infinitum comprehendere: Cū in ipsis non sit portio. Imo 1. Phys. Infinitum, secundum quod infinitum est, nobis ignotum est. Si tibi sint lingua centum, sint ora-
que centum: Si etiam vel linguis Angelorum loquaris: eloqueris tamen hic nihil.

*7. Ex insa-
tiata facie-
tate.*

O gaudium, quod Animum, alioquin rebus hinc cunctis insatiabilem, exatiat.
1. Nimirum Arist. 2. de Ani. & 3. Ethic. A proprio obiecto recipiunt potentia perfe-
ctionem suam. Nihil hic oculū, aurem, gu-
stum, &c. satiat. Solus Deus obiectum est ultimum animæ. 2. Aug. I. Cōf. Fecisti nos Domine ad te; & ideo inquietum est cor nostrū, nisi requiescat in te. 3. Idem lib. de Ciuit. ex Platone. Tam dilecta est diuina visio, tantoq;
amoredquisima; vt, quicquid haberi posit, ea
nō habita faciat hominē miserum, nō beatum.

Atque talia, tantaque sunt; quæ, qui se-
minant in lachrymis; in exultatione metent.
Psalm. 125.

DOMINICA IV POST PASCHA.

Vado ad eum, qui misit me.

Ioh. 16.

R Aphel, Tob. 12. pulso in desertum Ae-
gypt. dāmone, 7. vitorum interfe-

ctore; Tobia reducto filio; patre relati-
minato; domo eorum felicitatibus mul-
tis beata; valedicens, ait: *la tempusest, vt re-
uertar ad eum, qui me misit. Vos autem bene-
dicite Deum, & enarrate omnia mirabilia eius.* Idem Magni Cōsilii Angelus hodie, per-
actis similibus, dixit.

Nos

I. Aduersa inter diuersos effecta sortiri di-
uersa.

II. De tristitia mut. Discipulorum.

III. Cure expediterit Apostolis abire Domum.

IV. Quid acturus veniens Paracitus.

P A R S I.

Aduersa inter diuersos effecta sortiri diuersa.

Q uod vni medela est, & vita; virus al-
ter est, & mors idem. 1. Ita ceruis & Malum
serpentes sunt salutares; noxi homini-
bus. 2. Mithridati Regi venenum af-
fuetudine cibus, & vita fuit: mors cete-
ris. Id in secretis naturæ: Ita & in myte-
riis gratiæ. Quod hunc beat; damnat il-
lum. Exemplo sint tribulationes. Prou.
12. Non conturbabit iustum, quicquid acciderit
ei: Impi autem replebuntur malo.

3. Arbores saltum radicatae ventis pul-
santur; sed ramis duntaxat agitatis: Sū-
ma harente terra luxantur, vt arefcant:
aut prosteruntur. Psalm. 1. Iustus erit tu-
quam lignum; quod plantatum est secus decur-
sus aquarum, & solium eius nō defluet. At ve-
ro: Non sic impi, non sic: Sed tanquam puluis,
qui proiicit ventus à facie terre. Isa. 11.

4. Domus due, Matt. 7. Vna supra pe-
tram: stulti super arenam: hæc quassa
ventis corruit: perstat illa. Ita iusti & im-
probi. S. Greg. Naz. orat. 26. Sé, refert, pro-
pter matis ripam ambulasse, & vifis ru-
pibus stare immotis decumanas inter-
& insanas vndas; ostrea autem, & con-
chilia alia sus deince ferri; egeri, ac resor-
beri; talibus, inquam, vifis ait mundi se-
faciem.

faciem agnouisse: in quo iusti, ut marpe-
fia cautes impi, ut fluppa.

5. *Perfectio*

& destra-
gio

5. Ignis purius fit aurum; palea, fit cinis.
At Sap. 3. Quis si aurum in fornace probavit e-
lellas Dominus. Ecce tres pueros in cam-
ino, Dan. 3. Cantant: deliciantur. At, qui
circumsecus, exuruntur. Nempe Baby-
lonii erant: id est, peruersi. Ardens in igne
Rubus in combustus in deserto Moyse o-
stenditur. Exod. 3. Ut cognoscat Israelitas
in Aegypto tribulatos: at non extictos;
sed integratos persistere. Felix rubustalis
Christianus!

6. *Toleran-
tia.*

6. Sic Apostoli, 1. Cor. 4. In omnibus tri-
bulationem patimur; sed non angustiamur, per
secutionem patimur; sed non derelinquimur.
Quia inhaerent Deo. Secus, qui dese-
runt eum, hi pereunt.

7. *Charitas
disibari-
tas.*

7. Eadem fornace sunt & carbones
nigri & pruna. Sed frigore isti, ha calo-
re: iusti charitate. Rom. 8. Quis ergo nos se-
parabit a charitate Christi? Tribulatio? an an-
gustia? famel? an, &c. an persecutio? 8. Duo
ex uno egrediebantur carcere. Gen. 40.
Pistor ad furcam; pincerna ad honorem.
Carcer mundus est, in quem eiecti para-
diso, detrusi sumus. Inde dispare egre-
dimur.

9. *Spes recta
& despera-
tio.*

9. Virga in manu Moysis recta est, &
innodus; Exod. 4. At humi projecta vertit
in serpentem. Virga tribulatio est, Psal.
22. Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata
sunt. Haec in manu iusti est ei occasio vir-
tutis; signum praedestinationis. At in ter-
ram incidens, in improbos; eis fit virus.
10. *Via &
innuum.*

10. Mare rubrum Exod. 14: electi sunt in
via recta; Pharaonitis in barathrum. Illis ad
terrā promissam: his ad interitum tarta-
ream. Quibus omnibus quid diuersius?

PARS II.

De tristitia muta discipolorum.

Leta Dñi
est presen-

1. *Q*via hec locutus sum vobis, tristitia im-
pletuit cor vestrum. Et vero quidni! In

Iesu amissio omnia amiserant. 1. Er-
tia, absen-
tia Tobiana sic poterant: Tob. 10. *tia mœsta*
Heu, heu me: filium! Ut quid te misimus pere-
grinari, lumen oculorum nostrorum, baculum
senectutis nostræ? Omnia simul in te uno habe-
tes, te non debuimus dimittere. Maior Apo-
stolis causa incoeroris. 2. Si enim Luc.
10. beati oculi, qui vident, que vos videatis: &
beate aures, que audiunt, que vos auditis. Mul-
titudinem Reges & Prophetæ desiderauerunt au-
dire, que vos audistis: Iam iure sunt incoliti,
quibus ea subrahuntur. 3. Quod si, 3.
Reg. 10. Beati viri tui Salomonis, & beati
seruit: qui astar coram te semper, & audiunt
sapientiam tuam: iam plane iustus est Apostolorum
luctus. 4. Ut Dei præsedit alæta Ps. 15. Adim-
plebis me latitudinem vultu tuo: delectationes in
dextera tua usq; in fine. Ita mœsta absētia Ps.
41. Fuerunt mihi lacrymae meæ panes die ac no-
te: dū dicitur mihi quotidie: Vbi est Deus tuus.

II. Ego vado. Bina expositio. 1. August.
In die Ascensionis meæ ipse vado, non Eli-
ja instar, rapiendus. 2. Emissarius: Vado
ad Passionem. Tertiam amplector. Nam
utramque semper in oculis culit domi-
nus: hanc, ut viam: istam, ut finem.

Disce meminisse & vitæ tuæ, & mor-
tis. Inter utramque sles cum spe, & me-
tu. 1. Hisunt duo molares, Deut. 24. su-
perior, & inferior; quos vetuit Deus in
pignus capi. Inter hos teratur granum
Christi: neu defit panis animæ.

2. Examen apum, se procul in altum
librans, relictis fauis & cunabulis, rece-
furum, si terra & glebulis ac puluere pera-
tur, reducitur ad aliucare. Cogitationes
tuas elatiores impete terre puluere, quod
pulu es, & in pulu rem reuertis: mox hu-
miliabere, reductus ad limites modestiæ.

3. Aues ad prædam natæ, ut falco, vul-
no apponantur; continuo cicurantur.
Efferasunt tibi passiones? Memorare
gehennam; & mansuetum. Dic tibi Ego
R. 2. vado

vado ad mortem, iudicium, &c.

*4. Seruat se
bi Iesum,* 4. Cogita istud Christi: Vado: metue, ne a te reliquo vadat. quod quidem ipsa mors est anima. Arift. li. 2. de Calo ait, Accessu, recessuque Solis inferiora & generari, & corrupti: Ita & Christi. Etenim nox, mortis dies, vita semper fuit symbolum. At qui Christus sol est iustitiae, & lux mundi. Vx cui sol occiderit in meridie! Amos 8. Cyro somnianti, ac si manibus suis elapsus sibi funeris sol; Augures respondebant: ipsum Regem moriturum propediem. Et factum. Teste Richar. Britxiol. de myst. symb. Vide ne ex his sis qui dicent: Sap. 5. Sol intelligentie non est ortus nobis. At vero Orientur timentibus vobis sol iustitiae, & sanitas in pennis eius. Malac. 4.

III. Et nemo interrogat me, quo vadis? Id est: 1. (Rupertus) q.d. Num cogitatis de me deserendo? Aug. & Beda: Intelligitis enim me ascensurum. 2. Leontius, Theophyl. Loquente me vobistristia, videmini attoniti iudicium amississe: nam alias interrogabatis: Domine quo vadis? Ioan. 13.

*Perdere
Deum in
aduersis.* Ita quidam sunt: ut amissi per p. m. Deo, non secus, ac prius latentur. Alii in prosperis quidem conseruare eum sibi student: at in aduersis amittunt. De his Psalm. 48. Confitetur tibi, cum beneficeris ei. Psittaci, cicuresque aues, dum suauiter habentur, brutalitatem exulant, discunt garrire, aut canillare: percussae de discut, redeuntque ad brutalem sonum. Ita quidam in latere laudant Deum: in tristibus obmurmurante.

*In pressio-
ne.* E diuerso alii voluptatibus perdunt se; in aduersitaribus seruant. 1. Ut polypus piscis, et si in mari viuat; ita tamen adhuc scit subinde scopolis, ut diuelli nequeat: At si oleo tergum vngatur; recedit. Ita, delimitio soluit; quem vis nulla frangere quiet. 2. Talis David, Psalm. 72. Mibi adherere Deo bonum: At voluptate delinitus mox effertur in oceanum vi-

tiorum. 3. Talis Sponsa Cant. 1. Tenui eum, nec dimittam. Indormiens vero in lectulo deliciarum, Sponsum perdit.

Solus Paulus haerer: Ro. 8. Certus sum, quod neque mors, neque vita: neque persecutio, neque virtutes; neque creatura vlla poterit me separare a charitate Dei.

Salomon quatuor enumerat ad reip. *Necessaria:* salutem necessaria: Prou. 30. Quatuor sunt *felicies* minimaterra; & ipsa sapientiora sapientibus. *Formica:* (cura comedatus) populus infirmus: qua preparat in messe cibum sibi. *Lepus culis:* alii erucius, (munitio loci) plebs inuidida: qui collocat in petra cubile suum. *Locusta:* (vnitas) Regem non habet: & egreditur universa per turmas suas Stellio, alii araneus: (Principum fauor) manibus nititur: & moratur in edibus Regis. *Quintum*, & præcipuum omisit. Idque Pater eius unicum posuit; Psalm. 45. Deus no ster refugium & virtus. Sine hoc vno, omnia nihil.

P A R S III.

Cur expedierit Apostolis, abire Dominum?

1. *E xpedit vobis, ut ego vadam:* Sin' Spiritus *Vi*, qui paraclitus non veniet ad vos. Oberat rat sensu perfectioni, non praesentia Christi; sed te in sensualis affectio discipulorum. Ergo, *solis* sicut Ezechias, 4. Reg. 18. æneum Mosis *spiritu* serpentem fregit: cui eo vsque incensum adolebat populus. Mala gratitudo; et si magnum beneficium ab serpente olim: Factum vero bonum Ezechia. Ita nimis Apostolorum affectioni auferenda erat praesentia corporalis Christi, relinquenda memoria, Idcirco *Expedit, ut vadam.*

Liquet hinc, quantum terrenæ spiritalibus aduersentur consolationes. 1. Ideo expertus ait Ps. 76. Renuit consolari anima *Cōsolati-
nes p̄p̄u-
les non
mea*, è rebusterrenis: Sed memor sui Det, & tur cari delectatus sum. 2. Omnes aues: quæstant libis. simul & volant, immunda erant Deo; Leu. 11. Ita, qui in mari mundano se oblectantnando, & simul in cœlestibus cōtem-

Templando. 3. Vetuit Deus Leu. 15. vnum agrum diuerso conseri semine: ita mentem vtrisque affici, cceli, & terra consolationibus. Se, suamque dulcedinem sensibus hic subtrahit Deus; vt eam reseruerat anima. Ideo Expedit: vobis, vt vadam.

4. Quamdiu farina Aegyptia suppetebat Israelitis; manna non pluebat. Solatio terrena sunt farina Aegypti. 5. S. Bern. serm. 6. de Ascens. Mens occupata carnis desideriis, gratiam Spiritus sancti non speret. Sæpe creditur esse spiritualis deuotio; & est sensualis affectio, ac delusio. Nolite credere omni spiritui: sed probate spiritus, an sint ex Deo.

6. Abraham, Gen. 21. epulum dedit in die ablæstationis Isaaci. Quærit ibi S. Aug. Cur non potius in die Natiuit. aut Circumcisionis? Responderet. Subest sapientia. Tunc gaudium est in celo super uno peccatore paenitentiam agente, cum mundi ubera reliquerit. 7. Prodigus, Luc. 16. non ante coniunctio patrio recreatur; quam filiolas portorum reliquisset. Ita &c.

II. Quare expedit vt vadam. Nec enim cor esse dominus s. Spiritus potest simul & mundi. Amatis animam solitariam. 1. Vnde Ps. 21. Erue de manu canis mundani vinciam meam. Hiero. ex Hebreo vertit solitariam. 2. Solitarius datur Spiritus: Vnde talis miratur Cant. 3. Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum? 3. Ecclipsim lunæ causat terræ interpolæ umbra lunam inter a solem, quo minus hic ad eam possit radiis pertingere; ita nec s. Spiritus radiis ad animam in umbratâ terrenis se penetrat.

4. Duæ corrixabantur de prole. 3. Reg. 3. Suppolitrix voluit eam diuidi, Nec mihi, nec tibi: ait. At vera mater cohorruit ad istud, maluitq; totum aduersari tradiri. Ita Christi & mundi consolatio de anima cotendunt, &c. Mundus amat diuisionem; unionem Christus. Zelotes est: solum tutum

solus poscit. 5. Christus, Matth. 21. eicit templo etiâ necessaria sacrificiis vendentes. Adeo solum soli voluit templum seruire orationi; quâto magis animam?

PARS III.

Quid acturus sit veniens Paracletus.

I. Si non abiiero: Paracletus non veniet ad vos. I. Consolatorius Apo-

Ideo Ioan. 7. Nondum erat Spiritus da-

tus, plene: quia Iesus nondum erat glorificatus.

Ratio Theologica: Quia Spiritus S. à Patre Filioque procedit, Ab his enim mittitur. S. Thom. p. 1. q. 34. S. Aug. l. 4. de Trin.

At vero cur expediebat? 1. sententia & causa est, Rupertus Tuus. Si Christus non abiisset ad passionem; non habuisset consolationis occasionem; quia non Apostolis accidisset miceror.

2. Leontius Theophy. Quod iter demittendi S. Spiritus fuerit obseptum, & à Dominino aperiendum; Quippe qui peccatum moriendo destruxit, & vita resurgendo reparauit.

3. Aug. Bern. Beda. Quod terrenus affectus per abitum Domini erat auferendus Apostolis prius. Nam 1. Cor. 2. Animalis homonon percipit ea, quæ Dei sunt. Ut cum Matr. 16. Dominus quæsisset: Quem dicunt homines esse Filium hominis? Deinde: Vos autem quem me esse dicitis? Et respôdit Petrus, ait ei Dominus; Beatus es S. B: qui a caro & s. n. r. t. spater m. q. e. in ca.

4. Maldonatus. Paracletus Non veniet. 4. Merito Quia à Filio mittendus erat Ecclesie, tā. Christi sa: quia ab huius Pontifice; qui & S. Spiritu tuis admitti meruerat; & cuius erat procurare necessaria Ecclesie.

5. Euthymius. Non, quod non posset venire; sed quod ita in consilio diuino esset humana cooperaturum: utræ Personæ SS. Trinitatis cooperarentur in salutem humanam.

II. Neque tamen huiuscæ causam A. Figura Evangelii. apostoli exquirerebat. Vt Eliæ, 4. Reg. 2. comitatus Eliam discessurum non audebat inuestigare, quo iret; dū

5. Salutis humanæ cooperaturus.

3. Eos refor-

maturus.

R. 3. transl.

transito Iordanie Elias diceret, pete à me, quod vis. Et is: Obscurus; vt siat in me duplex spiritus tuus. Raptur Elias demittit pallium. Quo Iesus Iordanem pulsans transiit siccus. Hoc vico, stantes eis flumen Prophetæ dicunt, Requicuit spiritus Eli et super Elizam. Hæc impleta hodie, promittente Iesu spiritum prophetæ, & miraculorum. Currus igneus erat Crux amantis Iesu; pallium relictum sunt sacramenta. Eo secuerunt Iordanes peccatorū Apostoli.

6. Veniet ut arguat peccatum mundi. Expedit item; vt, cum venerit ille, arguat mundum de peccato: id est, ait S. Aug. & Chrysostomus. Et erubescere faciet. 2. Cyril. De omni peccato conuincet, vt negare non ausit. Nec solos Iudeos, sed totum mundum arguet per apostolorum doctrinam: vitam, miracula, &c.

7. In iustitiam. III. Expedit etiam, Ut arguat cum de iustitia, & iudicio. Isto vix aliud in scriptura obscurius. 1. Bern. sic. Spiritus S. arguet mundum de peccato, quod dissimulat; de iustitia, quam non ordinat; dum sibi, non Deo eam dat: de iudicio, quod usurpat; dum tamen de se, quā de alii temere iudicat. 2. Aug. Cyr. &c. aumt., argendum mundū ob suam iniustitiā, & demonstrandā fore Iesu iustitiam. 3. Chrysostom. Leon. Theoph. tantum de Christi iustitia intelligunt idem. Quibus ista furentur & Vet. Instrumento.

1. Psal. 79. Reuelabit in conspectu gentium iustitiam suam. 2. Psalm. 47. Ego, cum accepero tempus iustitiae indicabo. 3. Psal. 9. Sedis super thronum qui iudicas iustitiam. Quae omnia de iudice S. Spiritus prædicta sunt. 4. Act. 10. Hic est, qui constitutus est à Deo Index viuorum & mortuorum.

8. De iudicio. Arguet, & ostendet iudicium aliquod extremum instare. Sed ut malefici crucis esse paratas sciunt; non tamen putant se fore suspendendos: donec suspendantur. Ita mundari, &c.

9. Veterreat per extr. iudicium. IV. Expedit denique, Ut doceat vos omnem veritatem. Quia mundus mendacium do-

cet. Ps. 117. Omnis homo mendax. Sed, Ps. 116. Ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium? Non ita Deus. Nam, Ps. 118. Principium verborum tuorum Veritas. Spiritus prædicat beatos pauperes, esurientes, &c. E. contra mundus. Fugite mundum.

DOMINICA V. POST PASCHA.

Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Ioan. 16.

Salomon, 2. Paral. 1. cum varia immolasset, nocte insecura dixit Deus: Postulata, quod vis. Et ecce plusquam Salomon Christus, postridie immolandus, dixit: si quid petieritis, &c.

Nos

- I. De orationis titulis & commendatione.
- II. De Explanatione Thematis.
- III. De vi & efficacia Orationis.
- IV. Que virtutes sint potissimum comites orationis.

P A R S I.

Orationis tituli & commendatio.

I. O Ratio est cultus Dei. Quem enim 1. Egit adoramus propriæ Deum agnoscimus. Est etiam arx virtutum. 1. Et inter & comparsas, vt rota princeps in horologij rotis, qua mota, mouentur & ceteræ. Nam alias virtutes in, & cum hac exerceantur: vt fine his ipsa sit nihil. Quid enim oratio, fine fidei, spe, charitate, humilitate? &c.

2. Hinc Apostolus, cum Christianum 2. Egit instruxisset lorica iustitiae, galea spei, clypeo fidei, gladio Verbi diuini; tandem siana panopliam adiicit: Ephes. 6. Per omnem orationem, & obsecrationem orantes, omni tempore in spiritu, & in ipso vigilantes in omni instantia. q.d. Ieiunio, pœnitentia, elemosyna non semper vti potestis; potestis oratione: in qua vna habetis omnia. Nam Cant. 4. Mille clypei pendent ex ea, & omnis armaturæ fortium.

3. Non